

<https://doi.org/10.15407/economyukr.2026.09.047>

УДК 336.77:352:338.24(477)

JEL: H74, G21, R51

Є.О. БУБЛИК, д-р екон. наук, с. н. с.,

завідувач відділу грошово-кредитних відносин

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

вул. Панаса Мирного, 26, 01015, Київ, Україна

e-mail: bubl13@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6080-9341>

Є.М. М'ЯЧИН, директор департаменту

розвитку та підтримки корпоративного бізнесу

АТ «Ощадбанк»

e-mail: myachinem@oschadbank.ua; ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4796-786X>

В.В. ПРОВОЛОЦЬКИЙ, начальник управління

продажів департаменту муніципалітетів та комунального сектору

АБ «УКРГАЗБАНК»

e-mail: pro.2000-v@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9337-1511>

МУНІЦИПАЛЬНИЙ БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ В УКРАЇНІ: ОБМЕЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Досліджено роль банківських запозичень як інструменту фінансування муніципальних органів місцевого самоврядування в Україні в умовах обмеженої активності ринку муніципальних цінних паперів і зростаючих потреб післявоєнного відновлення. Проаналізовано світові моделі (французьку, нідерландську і скандинавську), визначено основні економічні та інституційні чинники, що стимулюють і обмежують розвиток муніципального банківського кредиту в Україні. Окреслено перспективні напрями вдосконалення інститутів та механізмів муніципального кредитування.

Ключові слова: муніципальні фінанси; банківське кредитування; страхування; публічні інвестиції; міжнародні фінансові організації; місцеві запозичення; післявоєнне відновлення.

Ц и т у в а н н я: Бублик, Є., М'ячин, Є., Проволоцький, В. (2026). Муніципальний банківський кредит в Україні: обмеження і перспективи. *Економіка України*. 69. 09(778). 47—67. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2026.09.047>

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2026. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Світова фінансова система перебуває в стані суттєвої трансформації. Дедалі більш запитуваними стають децентралізація і фінансова самостійність територіальних громад. Для України в умовах війни й необхідності масштабного відновлення традиційні інструменти наповнення місцевих бюджетів — податкові надходження і міжбюджетні трансферти — демонструють обмежену ефективність у забезпеченні капіталомістких інфраструктурних проєктів. За таких обставин муніципальний банківський кредит починає відігравати особливу роль інструменту реалізації політики місцевого розвитку. Проте його впровадження в українську практику супроводжується системним викликом, який формують прогалини інституційного забезпечення. Їх усунення потребує глибокого аналітичного переосмислення наявного досвіду й адаптації кращих світових практик до вітчизняних реалій.

Дана стаття покликана окреслити наявні перешкоди та перспективні механізми розвитку муніципального банківського кредитування в Україні. Основна увага приділяється ідентифікації інституційних та системних бар'єрів, які стримують кредитну активність банківського сектору в сегменті територіальних громад, а також пошуку оптимальних моделей запозичень, що базуються на успішному досвіді країн Європейського Союзу. Муніципальний банківський кредит розглядається як інструмент, що охоплює пряме фінансування територіальних громад, кредитування підприємств комунального господарства і не включає механізмів перерозподілу ресурсів міжнародних фінансових організацій (МФО) через банківське посередництво.

У сучасних наукових дослідженнях проблема місцевих фінансів дедалі частіше розкривається через категорії фінансової самодостатності, бюджетної спроможності й фіскальної децентралізації. Зокрема, низку праць присвячено обґрунтуванню визначальної ролі місцевого оподаткування у формуванні власної дохідної бази територіальних громад і забезпеченню їх фінансової самостійності (Korbutiak et. al., 2019; Письменний, 2021; Сідельникова, Зосимчук, 2025). У розвиток подібного підходу обґрунтовуються інституційні засади фіскальної децентралізації в Україні та державах — членах ЄС (Пелехатий, Патицька, 2021; Pasichniy et al., 2025), підкреслюється взаємозв'язок між бюджетною автономією, якістю публічних послуг і фінансовою відповідальністю органів місцевого самоврядування. У ряді праць (Коляда, Альохіна, 2024; Логвінов, 2024) акцент зміщується на функціонування місцевих бюджетів в умовах кризових викликів, воєнного стану і повоєнного відновлення, де фінансова спроможність громад розглядається як ключова передумова сталого територіального розвитку. Розробка зазначених підходів дозволяє закласти наукове обґрунтування положень щодо виходу територіальних громад на ринок банківських запозичень.

З огляду на це, у науковій та експертній літературі посилюється увага і до інструментального підкріплення фінансової автономії місцевого самоврядування. Так, І. Ломачинська та Н. Крючкова (2025) наголошують на необхідності диверсифікації фінансових інструментів розвитку громад і розробці

нових механізмів, таких як державно-приватне партнерство й муніципальні інвестиції, з метою залучення додаткових ресурсів для розвитку.

В цьому напрямі останнім часом вийшла ціла низка праць, присвячених розвитку інструментарію муніципальних запозичень (Беновська, 2022; Коблік, 2024; Kotina et al., 2024; Глухова, Гомулко, 2020), у яких комунальний кредит і місцеві запозичення розглядаються як важливі складові фінансової стійкості місцевих фінансів, здатні розширити інвестиційні можливості муніципалітетів за умови дотримання боргових обмежень і належного управління ризиками.

Зарубіжні дослідження, зокрема праці Л. ді Мелло і Т. Тер-Мінассяна (Mello, Ter-Minassian, 2024) й аналітичні звіти Світового банку (Kahkonen, Goortu, 2016), доповнюють ці підходи, акцентуючи на необхідності інституційної інтеграції місцевих запозичень з банківським кредитуванням, системами державних гарантій і механізмами нагляду за субнаціональним боргом.

Узагальнення наведених підходів дозволяє констатувати, що, попри ґрунтовне опрацювання теоретичних засад місцевих фінансів і фіскальної децентралізації, у науковій літературі недостатньо дослідженими залишаються питання державної політики у сфері місцевих запозичень і практичної інтеграції банківського кредиту в систему фінансування розвитку територій. Особливої актуальності ці питання набувають у контексті повоєнного відновлення України, що потребує мобілізації довгострокових фінансових ресурсів на місцевому рівні й усунення наявних бар'єрів.

Отже, **мета статті** — виявити перешкоди й обґрунтувати перспективи розвитку муніципального банківського кредитування в Україні як інструменту забезпечення фінансової спроможності громад в умовах воєнних викликів і потреб повоєнного відновлення.

Методи дослідження. Для досягнення заявленої мети використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, зокрема: методи теоретичного узагальнення й порівняльного аналізу — при дослідженні світових моделей муніципального кредитування; статистично-економічний аналіз — для оцінки динаміки і структури ринку муніципальних запозичень в Україні в період 2017—2025 рр.; графічний метод — для візуалізації обсягів кредитування в розрізі банків і міжнародних фінансових організацій; метод аналізу конкретних ситуацій — при розгляді досвіду окремих муніципалітетів і функціонування цифрової платформи DREAM; метод абстрактно-логічного узагальнення — для формулювання висновків і рекомендацій щодо вдосконалення державної політики у сфері місцевих запозичень. Інформаційно-статистичну базу дослідження склали офіційні дані Міністерства фінансів України щодо стану місцевого боргу й надання місцевих гарантій, аналітичні звіти і статистичні дані НБУ, українських банків і міжнародних фінансових організацій.

Сучасні дослідження вказують на те, що фінансові ринки США та Європейського Союзу, у відповідності з домінуючою в них моделлю фінансового ринку, пропонують різні підходи до побудови системи місцевих запозичень.

Так, аналіз розбіжностей у ефективності й конкуренції між банківськими секторами ЄС і США підкреслює, що європейська модель є більш банківськоорієнтованою, тоді як американська — ринковоорієнтованою, де значну частку фінансування муніципалітетів займають облігаційні позики. Проте вже 20 років тому стала помітною тенденція до поступової конвергенції, де банки в обох регіонах намагаються перемістити ризики на фінансові ринки через механізми сек'юритизації, залишаючи на балансах лише ті активи, щодо яких вони мають конкурентну перевагу (Decressin et. al., 2007).

Дослідження динаміки боргу муніципалітетів та їх комунальних підприємств у країнах ЄС (зокрема, досвід Угорщини і скандинавських країн) виявляє кореляцію між моделлю системи місцевого самоврядування і рівнем заборгованості. Зобов'язання комунальних корпорацій є особливо значними в країнах з децентралізованою моделлю управління, таких як Німеччина і скандинавські держави, де муніципалітети активно використовують банківський кредит для фінансування житлово-комунального господарства (Lentner et. al., 2021).

Європейська практика банківського кредитування муніципалітетів базується на функціонуванні спеціалізованих фінансових інституцій, які виступають посередниками між глобальними ринками капіталу і місцевими потребами. Ці установи, часто звані муніципальними банками або агенціями муніципального фінансування, забезпечують стабільність і низьку вартість ресурсів завдяки унікальним моделям гарантування й оцінки ризиків (Schnitzler, 2018).

Одним з найефективніших прикладів у світі є шведська Kommuninvest i Sverige AB. Дана організація була створена у 1986 р. як регіональний проєкт міжмуніципальної співпраці в окрузі Еребру, але згодом трансформувалася в національного лідера, що покриває 97 % усіх муніципалітетів Швеції¹. Ключовим механізмом Kommuninvest є солідарна відповідальність (joint and several guarantee). Усі члени товариства Kommuninvest (яке володіє 100 % акцій банку Sverige AB) несуть відповідальність за його зобов'язаннями. Це дозволяє банку залучати кошти на міжнародних ринках за найнижчими ставками, оскільки інвестори розглядають його папери як такі, що мають найвищу якість, аналогічну суверенним рейтингам AAA/Aaa². Важливо, що банк є неприбутковим (це визначено як його бізнес-стратегія), а його основна мета — мінімізувати витрати муніципалітетів на фінансування інфраструктури. Подібні за архітектурою інституції діють також у Фінляндії та Данії; їх порівняльні характеристики наведено в табл. 1.

¹ Kommuninvest i Sverige Aktiebolag. 8 p. URL: https://kommuninvest.se/download/18.13c210f1193dec8a1fd29aad/1737617079216/Credit_Opinion-Kommuninvest-i-Sverige-03Dec2024.pdf

² Swedish Local Government Funding Agency Kommuninv. *Se&P Global*. 2021. Dec 16. URL: <https://www.spglobal.com/ratings/en/regulatory/article/-/view/sourceId/12227753> (дата звернення: 12.05.2026).

Таблиця 1. Особливості моделей муніципального кредиту в скандинавських країнах

Показники моделі	Kommuninvest (Швеція)	MuniFin (Фінляндія)	KommuneKredit (Данія)
Власність	100 % місцеві органи влади	Муніципалітети, держава, пенсійні фонди	Асоціація муніципалітетів
Кредитний рейтинг	AAA/Aaa	AAA/Aaa	AAA/Aaa
Частка на ринку місцевого боргу	~58% (у 2024 р.)	Домінуюча	Майже 100 %
Ризикова вага активів	0 % (згідно з CRR/Basel III)	0 %	0 %

Джерело: складено авторами за: Kommuninvest i Sverige Aktiebolag. 8 p. URL: https://kommuninvest.se/download/18.13c210f1193dec8a1fd29aad/1737617079216/Credit_Opinion-Kommuninvest-i-Sverige-03Dec2024.pdf; KommuneKredit, Municipality Finance Plc, Kommunalbanken AS, Kommuninvest. 10 p. URL: <https://www.kbn.com/globalassets/ratings-reports/moodys-nordic-specialist-lenders-05-2018.pdf>

Ці спеціалізовані кредитори демонструють виняткову якість активів — рівень проблемних кредитів (NPL) практично дорівнює 0. Це пояснюється тим, що муніципалітети в цих країнах перебувають під суворим наглядом центрального уряду, мають право на збирання податків і навряд чи збанкрутують, оскільки перманентно забезпечені державною підтримкою.

Характерну відмінність має модель муніципального кредитування Франції та Нідерландів, де домінують публічні банки розвитку. Так, у Франції лідером ринку є SFIL — публічний банк розвитку, який на 99,9 % належить державній групі Caisse des Dépôts et Consignations³. SFIL залучає ресурси через випуск забезпечених облігацій (covered bonds) і направляє їх на фінансування місцевих органів влади і державних лікарень. Модель SFIL побудовано на партнерстві з комерційними мережами (наприклад, з La Banque Postale), що дозволяє ефективно розподіляти кредити по всій території країни.

Нідерландський досвід представлено банком BNG (Bank Nederlandse Gemeenten). Його акціонерами є держава (50 %) і муніципалітети, провінції та водні правління (50 %). BNG Bank має винятково високий рівень надійності, оскільки його кредитна активність фокусується на соціальному житті, охороні здоров'я та освіті, де понад 90 % кредитів або видаються безпосередньо публічним органам, або гарантуються державою чи спеціальними фондами.

Важливим механізмом успішної банківської практики муніципального кредитування виступає управління кредитним ризиком. Згідно з міжнарод-

³ Sustainable Fitch: SPO Provided for Sfil Group's Green, Social and Sustainability Bond Framework. *Sustainable Fitch*. 2024. Nov 20. URL: <https://www.sustainablefitch.com/international-public-finance/sustainable-fitch-spo-provided-for-sfil-groups-green-social-sustainability-bond-framework-20-11-2024> (дата звернення: 12.05.2026).

ними стандартами Basel, управління кредитним ризиком муніципалітетів вимагає від банків чотирьох ключових елементів: створення відповідного середовища, дотримання процесу надання кредитів, належне адміністрування й постійний моніторинг⁴. Сучасними інструментами мінімізації ризиків банківського муніципального кредитування в зарубіжній практиці є:

- **кредитне скоринг-моделювання**, яке передбачає не лише ретроспективний аналіз фінансових даних, а й прогнозні моделі, що враховують демографічні зміни й економічні цикли;
- **стрес-тестування**, яке включає щомісячне тестування на вплив ринкових факторів (відсоткові ставки, валютні курси) і квартальні мультифакторні тести для сценаріїв економічної рецесії;
- **фінансові ковенанти**, які передбачають включення до кредитних договорів умов, що обмежують загальний обсяг заборгованості муніципалітету відносно його доходів (Debt-to-Revenue ratio) і вимог щодо підтримки ліквідності;
- **використання цільових фондів та гарантійних механізмів за участі держави**, які є неодмінною практикою зниження ризиків і підвищення привабливості муніципальних кредитів^{5,6}.

На підвищення привабливості муніципалітетів як позичальників має бути спрямована також низка заходів. Зокрема, це стосується консолідації запозичень через створення спільної агенції для невеликих муніципалітетів, що дозволяє їм виступати єдиним позичальником на ринку, знижуючи вартість капіталу. Дієвим заходом також є надання муніципальним кредитам статусу активів з низьким ризиком у рамках нормативів регулювання банківського ринку. Одним з найбільш актуальних трендів є орієнтація політики розвитку муніципалітетів на дотримання ESG-стандартів.

В Україні внутрішній ринок муніципальних запозичень залишається слаборозвинутим. Частка територіальних громад у структурі власників облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) складає лише 0,04 %, що свідчить про низьку інтеграцію громад у фінансові ринки навіть як інвесторів⁷. Попри розпочату ще у 2015 р. реформу децентралізації, лише окремі громади демонструють здатність ефективно залучати кредитні ресурси. Так, з 1439 громад станом на 2025 р. лише 86 мали досвід запозичень. У цілому за 2017—2025 рр. вони залучили від банків та МФО майже 59,0 млрд грн.

⁴ Principles for the management of credit risk. Basel Committee on Banking Supervision. April 2025. 19 p. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d595.pdf>

⁵ A Complete Guide to Credit Risk Management: Processes, Best Practices & Techniques. Anaptyss Inc. URL: <https://www.anaptyss.com/blog/credit-risk-management-processes-best-practices-techniques/> (дата звернення: 12.05.2026).

⁶ Principles for the management of credit risk. Basel Committee on Banking Supervision. April 2025. 19 p. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d595.pdf>

⁷ У 2024 році обсяг ОВДП у власності фізосіб збільшився на майже 50%, юридичних осіб — на 28%. *Міністерство фінансів України*. 2025. 07 січ. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/u_2024_rotsi_obsyag_ovdp_u_vlasnosti_fizosib_zbilshivsia_na_maizhe_50_iuridichnikh_osib_na_28-4979

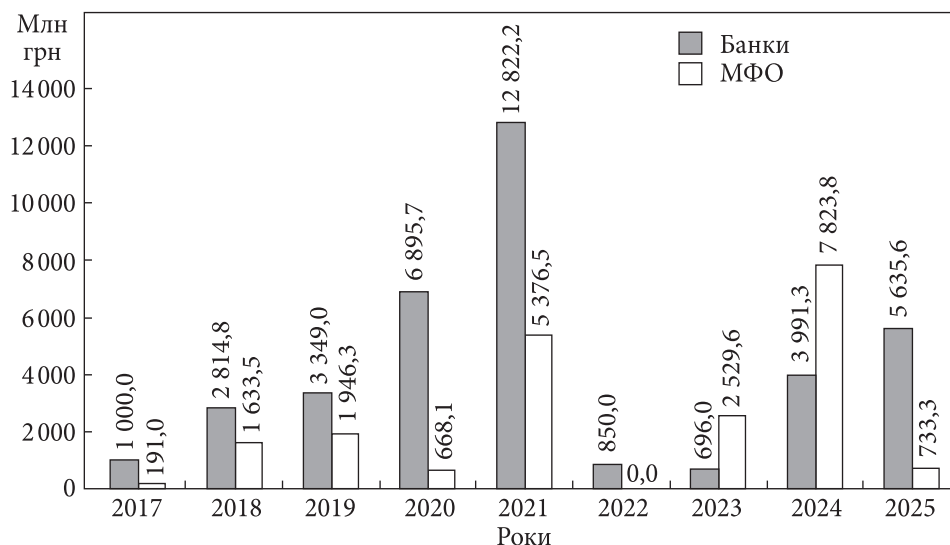

Рис. 1. Динаміка муніципальних запозичень в Україні (банки і МФО) у період 2017—2025 рр., млн грн

Джерело: складено авторами за: Місцевий борг та місцевий гарантований борг. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/miscevij-borg-ta-miscevij-garantovanij-borg>

У структурі цієї суми необхідно чітко розмежовувати два типи зобов'язань: 1) прямі запозичення органів місцевої влади до місцевих бюджетів (близько 38,1 млрд грн), що регулюються ст. 74 Бюджетного кодексу, і 2) кредити комунальним підприємствам під місцеві гарантії (близько 32,7 млрд грн), де джерелом погашення є власні доходи підприємств, а місцевий бюджет несе лише умовні зобов'язання. При цьому 75 % обсягу запозичень припадає на 18 обласних центрів.

Водночас для реалізації довгострокових інвестиційних проєктів громади залучили 32,7 млрд грн кредитних коштів через комунальні підприємства під місцеві гарантії. При цьому із загальної кількості зареєстрованих в Україні комунальних підприємств (13 731 од.) активну діяльність ведуть лише 6992 підприємства⁸, з яких залучали кредити лише 54, або 0,8 % від усієї кількості активних (працюючих) комунальних підприємств. Усі запозичення здійснювалися в іноземній валюті в рамках програм МФО⁹.

Тим не менше період з 2017 по 2021 р. став етапом становлення й активного розвитку ринку муніципальних запозичень в Україні. Фіскальний простір, створений реформами децентралізації, підвищив кредитоспроможність муніципалітетів, дозволивши їм використовувати власні баланси для фінансування капіталомістких проєктів, критично важливих для місцевого еко-

⁸ Реєстр респондентів статистичних спостережень. Держстат. URL: <https://stat.gov.ua/uk/explorer?md5=2efe8dccc9e3e7afe8d9e83ebe5d5a34> (дата звернення: 12.05.2026).

⁹ Місцевий борг та місцевий гарантований борг. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/miscevij-borg-ta-miscevij-garantovanij-borg>

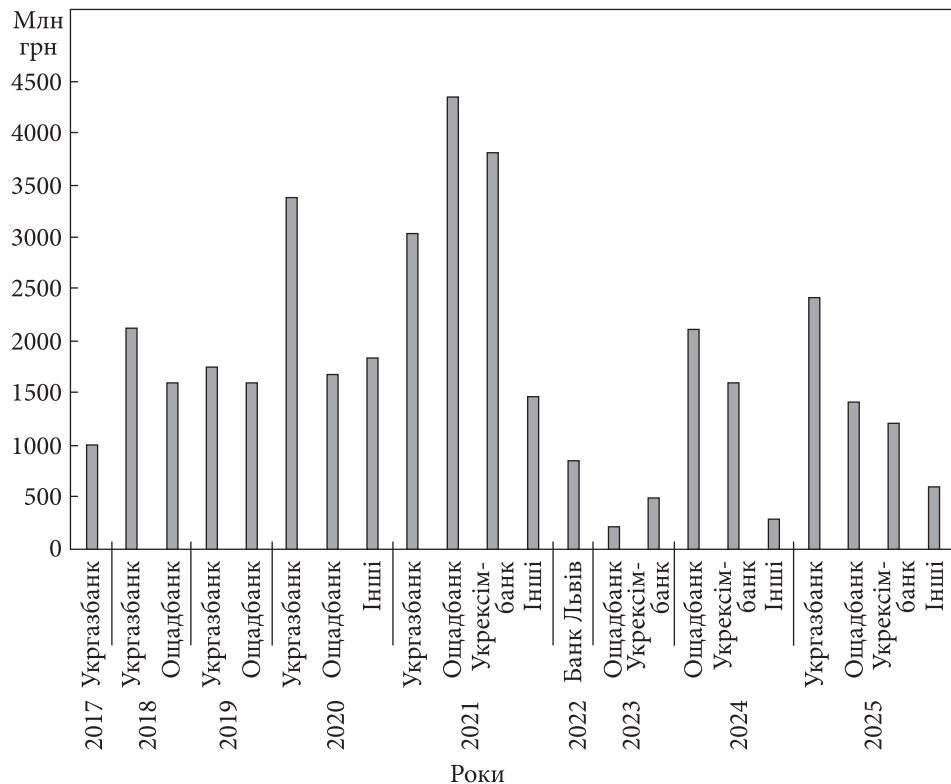

Рис. 2. Динаміка муніципальних запозичень в Україні в розрізі банків у період 2017—2025 рр., млн грн

Джерело: складено авторами за: Інформація щодо здійснення місцевого запозичення за період. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/miscevij-borg-ta-miscevij-garantovanij-borg>

номічного розвитку. Громади, передусім великі міста, почали опановувати кредитні й боргові інструменти для модернізації інфраструктури, транспорту і комунального сектору. Ринок у цей час характеризувався зростанням обсягів (рис. 1) і розширенням кола позичальників.

У розглянутий період на ринку муніципальних запозичень домінували три основних інструменти, кожен з яких відігравав свою унікальну роль: кредити українських банків, запозичення від МФО і запозичення з ринку капіталів (муніципальні облігації). Випуск муніципальних облігацій могли проводити лише фінансово найбільш спроможні міста, такі як Київ, Львів, Івано-Франківськ та Харків. У цілому саме через муніципальні облігації міста найчастіше залучають капітал, проте в Україні їх поширення стримується слабким розвитком національного ринку цінних паперів. Водночас через українські банки в період 2017—2025 рр. муніципалітети залучили близько 38,1 млрд грн кредиту. Провідну роль у кредитуванні великих муніципалітетів відігравали АТ «Ощадбанк», АБ «Укргазбанк» і АТ «Укресімбанк» (рис. 2), забезпечивши значні обсяги гривневого фінансування для реалізації масштабних інфраструктурних проєктів.

Лідерство трьох великих державних банків на ринку муніципальних за-позичень, зокрема «Ощадбанку», цілком закономірно зумовлене наявністю у них високого рівня ліквідності й потенціалу фінансування великих проєктів, значного досвіду кредитування громад і комплексних рішень, які включають великий перелік продуктів і послуг для громад та їх мешканців¹⁰. Головною ж передумовою виступає наявність у них державної підтримки, що спонукає до співпраці з ними і МФО.

Стосовно вартості запозичень можна сказати, що протягом зазначеного періоду відсоткова ставка мала досить стабільний діапазон у іноземній валюті. Так, у період 2018—2021 рр. вона становила 2—6,5 %, у 2022—2025 рр. — 2—4,25 %. Водночас у гривні ставка досить помітно змінювалася: від 3 до 22,4 % у період 2018—2019 рр., від 3 до 18 % — у 2020—2021 рр. і від 13,5 до 25 % — у 2022—2025 рр. При цьому в період 2022—2025 рр. діяла низка спеціальних програм, за якими органи місцевої влади могли залучати окремі кредити і під 0,01 % у гривні. Основними цілями, на які надавалися кредити, були інфраструктурні, соціальні проєкти, енерго-ефективність, транспорт і відновлення.

За оцінками фахівців «Укргазбанку», із загальної кількості 1439 громад понад 1000 мають високий рівень фінансової спроможності. Їх потенціал запозичень дорівнює близько 106 млрд грн, а перевагами є: відсутність навіть у складних умовах війни дефолтів; стійка платоспроможність (обумовлена, зокрема, стабільними надходженнями від податків, суми яких зростають пропорційно інфляції і девальвації); наявність стійкого інтересу з боку МФО, а також посилений урядовий контроль за запозиченнями¹¹. До цього слід додати великі потреби місцевих громад у реалізації проєктів з відновлення й розвитку інфраструктури, обладнання і транспорту¹².

Яскравими прикладами успішної практики є кредити для Одеської міської ради на суму 1,0 млрд грн у 2017 р. та Дніпровської міської ради на 500 млн грн у 2018 р. Цікаво відзначити практику спільного кредитування двома різними банками одного проєкту великих громад. Так, у 2019 р. Запорізька міська рада залучила 600 млн грн через два окремих кредити по 300 млн грн від «Укргазбанку» і «Ощадбанку».

Аналіз даних Міністерства фінансів за 2023—2024 рр. показує, що основними гравцями на ринку є державні банки (АТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк», АБ «Укргазбанк») і міжнародні інституції, такі як ЄБРР та ЄІБ (табл. 2).

Аналіз параметрів угод (див. табл. 2) свідчить, що вартість ресурсів у гривні (UIRD 3М + 4 %) залишається занадто високою для більшості громад.

¹⁰ М'ячин Є. Фінансування громад: інвестиції у проєкти розвитку. Презентація. Ощадбанк. 2025. 26 вер.

¹¹ Згідно із законодавством, Міністерство фінансів України здійснює контроль за розподілом бюджетних витрат місцевої влади. У місцевому бюджеті витрати на обслуговування боргу мають пріоритет перед іншими капітальними витратами, а сплата відсотків є захищеною статтею — вона належить до другої черги платежів.

¹² Проволоцький В. Ринок муніципалітетів та комунального сектору. Презентація. UGB. 2025. 29 вер.

При встановленому законодавчому ліміті видатків на обслуговування боргу в 10 % доступ до ринку фактично мають лише 18 обласних центрів, на які припадає 75 % обсягу ринку. Це підтверджує гіпотезу про високу концентрацію ринку і необхідність упровадження механізмів здешевлення кредитів для малих територіальних громад. Крім, власне, кредитів українських банків особливою формою муніципальних запозичень також є перекредитування за рахунок коштів ЄІБ через Міністерство фінансів. Такі проекти, як у м. Ковель (4,6 млн євро) або Рівному (1,4 млн євро), мають значно довший термін погашення — до 22 років, що є недоступним для стандартного комерційного кредитування в Україні.

На поточному етапі активізація банківського кредитування органів місцевого самоврядування в Україні зумовлюється не лише об'єктивними економічними потребами повоєнного відновлення і розширення інвестиційного попиту на місцевому рівні, а й поступовим формуванням більш зрілих інституційних передумов для такого фінансування. В останні роки відбулися зрушення, які істотно знижують інформаційну асиметрію, підвищують прогнозованість інвестиційних рішень громад і, відповідно, покращують сприйняття муніципалітетів як позичальників з боку банківського сектору.

Важливим елементом такого інституційного прогресу стала «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України», яка за участю МФО закладає стандартизовані підходи до підготовки, відбору й супроводу інфраструктурних проектів на місцевому рівні. Наявність типових вимог до техніко-економічних обґрунтувань, процедур екологічної та соціальної оцінки, а також усталеної практики співфінансування з боку МФО зменшує проектні ризики і створює для банків більш зрозуміле середовище для оцінювання кредитоспроможності громад і комунальних підприємств. Для банківського сектору це означає зниження трансакційних витрат і ризиків, оскільки гро-

Таблиця 2. Характеристики окремих угод муніципального кредиту в Україні

Муніципалітети (рік)	Кредитори	Сума	Умови (ставка / термін)
Дніпровська міська рада (2024)	АТ «Ощадбанк»	300 млн грн	UIRD 3M + 4 % (макс. 25 % / 60 міс.)
Дніпровська міська рада (2024)	АТ «Укрексімбанк»	7,65 млн євро	EURIBOR 6M + маржа (макс. 8 % / 60 міс.)
Криворізька міська рада (2024)	ЄБРР	12,0 млн євро	EURIBOR 6M + 2,75 % (до 5 років)
Олександрійська міська рада (2024)	АБ «Укргазбанк»	25,0 млн грн	18,99 % річних (3 роки)
Хмельницька міська рада (2023)	ЄБРР	10,6 млн євро	EURIBOR 6M + 5,75 % (13 років)

Джерело: складено авторами за: Інформація щодо здійснення місцевого запозичення за період. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/miscevij-borg-ta-miscevij-garantovanij-borg>

мади, що проходять через такі програми, поступово здобувають навички роботи з борговими інструментами і довгостроковими зобов'язаннями.

Не менш важливим кроком стала реформа системи управління публічними інвестиціями, центральним елементом якої є впровадження цифрової платформи для системи управління публічними інвестиціями DREAM. Її використання забезпечує формалізацію життєвого циклу проєктів від ідеї і техніко-економічного обґрунтування до реалізації й моніторингу результатів. Для банків це означає доступ до уніфікованої та верифікованої інформації щодо проєктів, їх бюджетних параметрів і джерел фінансування, що істотно знижує транзакційні витрати на аналіз і контроль кредитів. У ширшому сенсі DREAM формує нову культуру проєктного управління на місцевому рівні, де позики розглядаються не як інструмент покриття тимчасових касових розривів, а як довгострокове інвестиційне рішення.

На даний момент у світі склалися досить несприятливі умови для розвитку ринкового банківського кредитування. Високі ризики, невизначеність і підвищені ставки обмежують попит і ускладнюють пропозицію. У цих умовах розвивається інструментарій змішаного фінансування. Одним з таких інструментів в Україні є залучення для фінансування публічних інвестицій (через платформу DREAM), яке допускає співфінансування публічних інвестиційних проєктів капіталом банків. Дані показують високу зацікавленість громад саме в таких формах запозичень. За даними платформи DREAM, станом на початок 2026 р. громади розмістили на платформі понад 10 тис. проєктів на загальну суму 789 млрд грн, з яких уже визначено джерела фінансування на 135 млрд грн, решта проєктів ще потребують пошуку джерел фінансування¹³.

Крім того, важливим інституційним зрушенням є поступове накопичення практики взаємодії між органами місцевого самоврядування, державними банками і міжнародними фінансовими організаціями, що сприяє формуванню квазістандартів муніципального кредитування. Йдеться, зокрема, про використання типових кредитних угод, підходів до оцінювання боргової стійкості громад, вимог до фінансової звітності й середньострокового планування. Кумулятивно все це знижує бар'єр входу для банківського фінансування менших громад, які раніше були практично виключені з ринку довгострокових кредитів. У сукупності зазначені інституційні зрушення створюють підґрунтя для якісної трансформації ролі банківського кредитування в системі муніципальних фінансів України. Вони не усувають усіх ризиків і обмежень, однак істотно підвищують готовність як громад, так і банків до використання цього інструменту на більш системній, прозорій і економічно обґрунтованій основі, що є критично важливим в умовах повоєнного відновлення й обмеженого доступу до альтернативних джерел довгострокового капіталу.

Роль МФО у фінансуванні муніципалітетів у період 2017—2025 рр. була досить важливою — ними було надано понад 20,0 млрд грн кредитів (рис. 3).

¹³ DREAM Analytics. URL: <https://bi.dream.gov.ua/#/spp> (дата звернення: 12.05.2026).

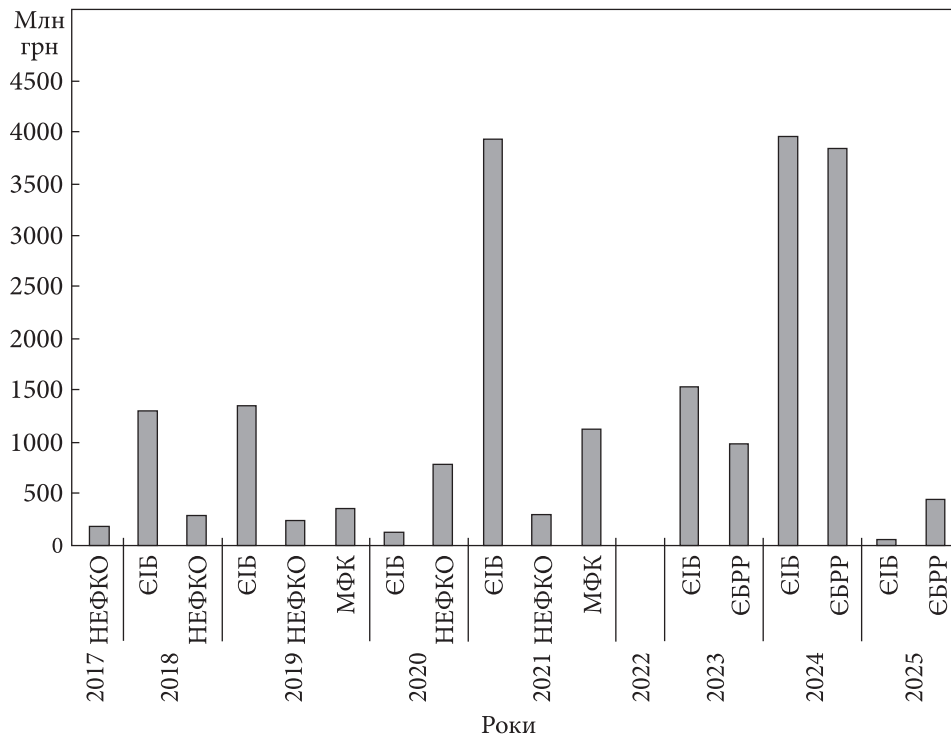

Рис. 3. Динаміка муніципальних запозичень в Україні в розрізі МФО у період 2017—2025 рр., млн грн

Джерело: побудовано авторами за: Інформація щодо здійснення місцевого запозичення за період. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/miscevij-borg-ta-miscevij-garantovanij-borg>

При цьому МФО стали переважним джерелом саме довгострокового і пільгового кредитування. Особливу системну роль відігравала Північна екологічна фінансова корпорація (Nordic Environment Finance Corporation — NEFCO), яка надала десятки кредитів малим і середнім містам на проекти з енергоефективності під надзвичайно привабливу фіксовану ставку в 3 % річних. Водночас великі міжнародні інституції, такі як Європейський банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація і Європейський інвестиційний банк, фінансували стратегічні проекти в таких містах, як Київ, Львів, Маріуполь і Запоріжжя.

Після періоду спаду у 2022—2023 рр. однією з вагомих причин активізації інтересу до муніципального банківського кредитування (крім, власне, загострення потреб у відновленні втрат під час війни) стала можливість залучення великих обсягів міжнародного інвестиційного ресурсу. З 2022 р. понад половину державних потреб у фінансуванні покривається за рахунок зовнішніх джерел¹⁴, а з 2024 р. таке фінансування набуває дедалі більшого цільового

¹⁴ Mapping Ukraine's financial markets and corporate governance framework for a sustainable recovery. OECD. 2025. Jan 23. <https://doi.org/10.1787/866c5c44-en> (дата звернення: 12.05.2026).

спрямування і орієнтується на місцевий рівень. При цьому потенціал зростання залучення кредитів із зовнішніх джерел лишається великим. Перш за все йдеться про такий міжнародний механізм надання фінансування від ЄС, як Ukraine Facility. Із загального бюджету в 50,0 млрд євро він передбачає надання 9,3 млрд євро на співфінансування у вигляді гарантій і грантів для МФО, які здійснюватимуть інвестиції, необхідні для відновлення, реконструкції та модернізації економіки України¹⁵. Лідерами залучення цього механізму на даний час є ЄІБ і ЄБРР. Зокрема, за їх допомогою планується:

- ЄІБ — від 2 млрд євро на прямі та опосередковані кредити під гарантії ЄС на початковий пакет у межах плану швидкого відновлення, що фокусується саме на муніципальній інфраструктурі, відновленні житла і транспортних мереж;

- ЄБРР — за програмою підтримки енергетичної безпеки (Energy Security Support Facility — ESSF) і нефондованого інструменту розподілу ризиків (інструмент розподілу ризиків без надання фінансування — Risk Sharing Facility (RSF)) планує надати понад 2,4 млрд євро на підтримку фінансування проєктів у сфері енергетики для українських підприємств, муніципалітетів, державних підприємств і домогосподарств через українські банки.

Крім того, Світовий банк створив цільовий мультидонорський фонд підтримки, відновлення, відбудови і реформування України (Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund — URTF). Станом на кінець 2024 р. бюджет фонду становив 2,0 млрд дол. від 17 країн-донорів на відновлення житла (проєкт HOPE), транспорт, енергетику, охорону здоров'я¹⁶. За інформацією Світового банку, до жовтня 2025 р. URTF розблокував 8,0 млрд дол., у тому числі 4,3 млрд від приватного сектору¹⁷. Таким чином, чинні механізми міжнародного співфінансування містять великий обсяг кредитного ресурсу, який може бути залучений місцевою владою в Україні на фінансування проєктів розвитку і відновлення.

Хоча на поточному етапі грантова допомога і міжнародні програми підтримки залишаються основними джерелами відновлення, з огляду на наявну практику і перспективи, банківське кредитування — це важливе доповнення до джерел фінансування громад. Слід очікувати, що в міру розширення фінансової автономії муніципалітетів і стабілізації макроекономічної ситуації потенціал банківського кредитування як механізму фінансування громад набуватиме дедалі більшого значення. Водночас усе ще залишається низка вагомих інституційних перешкод для поширення їх

¹⁵ Ukraine Facility. *European Commission*. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en (дата звернення: 12.05.2026).

¹⁶ Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund. 2024 Annual Report. 84 p. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099430504172540289/pdf/IDU-27384831-502e-466d-907e-d497bdd5132d.pdf>

¹⁷ Leveraging Financing for Ukraine's Recovery. The World Bank, 2025. 4 p. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/2e505c217a1b42469a05f3984676be26-0080072025/original/Leveraging-Financing-for-Ukraines-Recovery-Oct2025.pdf>

практики максимізації ефекту. Основними з них слід визнати брак відповідних фахівців як місцевих громад, так і муніципалітетів. Здебільшого вони не володіють належним рівнем знань і навичок щодо процедур отримання кредитів у банках, представлення якісного плану з розрахунками ефектів проекту тощо.

Системному розвитку ринку муніципального кредиту також заважає і ряд прогалин нормативно-правового характеру. Так, ст. 74 Бюджетного кодексу України обмежує видатки на обслуговування місцевого боргу в обсязі лише 10 % видатків загального фонду бюджету. З одного боку, в умовах зростання передусім потреб відновлення зруйнованих об'єктів критичної інфраструктури цей ліміт набуває вкрай обмежувального характеру. З іншого — для розширення кредитної активності ключовим викликом залишається не стільки зміна цього ліміту, скільки підвищення якості управління бюджетними ресурсами і зростання дохідної бази громад.

В Україні сучасна практика надання місцевих гарантій інколи призводить до формування квазіфіскальних зобов'язань, коли гарантії надаються комунальним підприємствам, фінансово-економічна модель діяльності яких не забезпечує самостійного обслуговування залучених запозичень. За таких умов фактичним джерелом погашення кредитів стають кошти місцевих бюджетів у формі трансфертів або внесків до статутного капіталу, що з економічної точки зору наближає умовні зобов'язання за гарантіями до прямих боргових зобов'язань органів місцевого самоврядування. Це підвищує фіскальні ризики й ускладнює об'єктивну оцінку реального боргового навантаження місцевих бюджетів, що не відповідає економічній природі гарантій як інструменту покриття ризиків реалізації переважно самоокупних інвестиційних проєктів.

З метою мінімізації зазначених ризиків доцільно вдосконалити положення ч. 4 ст. 17 Бюджетного кодексу України шляхом уточнення умов надання місцевих гарантій. Зокрема, пропонується закріпити норму, відповідно до якої місцеві гарантії можуть застосовуватися виключно для проєктів, фінансово-економічні розрахунки яких передбачають обслуговування боргових зобов'язань з власних доходів суб'єкта господарювання без системного використання коштів місцевого бюджету, за винятком випадків настання гарантійного випадку.

Водночас фінансування соціально значущих, але економічно нерентабельних проєктів доцільно проводити із застосуванням інструментів прямих капітальних видатків або прямих місцевих запозичень, порядок здійснення яких регламентується ст. 74 Бюджетного кодексу України. Такий підхід забезпечує більшу прозорість бюджетного процесу і дозволяє органам державної влади, зокрема Міністерству фінансів України, коректніше оцінювати сукупний рівень боргових і квазіборгових зобов'язань сектору місцевого самоврядування. Запровадження зазначених підходів сприятиме підвищенню якості управління муніципальними фінансами, гармонізації національного бюджетного законодавства з міжнародними

стандартами фискальной отчетности, зокрема вимогами GFSM 2014 та IPSAS, щодо обліку умовних і квазіфискальних зобов'язань, а також формуванню більш відповідального підходу органів місцевого самоврядування до оцінки економічної доцільності інвестиційних проєктів. У середньостроковій перспективі це створює передумови для зниження ризику технічних дефолтів комунальних підприємств, підвищення фінансової стійкості громад і зміцнення їх кредитоспроможності в очах банків і міжнародних фінансових організацій.

Також існують труднощі в переданні в заставу комунальної власності, а українське законодавство про нерухомість і землю є складним у контексті іпотеки, тоді як право довірчої власності, яке могло б спростити стягнення, залишається малоефективним у судах¹⁸. Крім того, під час воєнного стану майно може бути примусово відчужене для потреб оборони, що є величезним ризиком для банку-кредитора.

Серед фінансових ризиків для муніципалітетів суттєвим лишається валютний. Більшість кредитів МФО видають у валюті, що створює значний тиск на громади в разі девальвації гривні (74 % загального боргу України вже є валютним). Правила реєстрації транскордонних кредитів у НБУ також додають бюрократичного навантаження, хоча варто відзначити і позитивний вплив нещодавніх реформ: запроваджений на початку 2026 р. механізм електронної реєстрації через обслуговуючі банки дозволяє оптимізувати цей процес.

Для подолання інших перешкод на шляху до поширення банківського муніципального кредиту необхідним є оновлення підходів до скорингу позичальників з урахуванням специфіки оцінки кредитоспроможності муніципалітетів. На відміну від кредитування підприємств, платоспроможність муніципалітетів залежить від податкових надходжень, а не від комерційного прибутку. В стратегічному плані слід також мати на увазі, що для невеликого банку навіть один кредит муніципалітету може наразити його на ризик концентрації, що здатне викликати швидке зростання проблемної заборгованості в ньому.

Для нейтралізації цих прогалин інституційного характеру доцільно сформулювати стратегічний документ, у якому передбачити практичні заходи для зміцнення:

а) інституційної та функціональної спроможності муніципалітетів:

- здійснювати належне оформлення інвестиційного запиту;
- підвищувати необхідну кваліфікацію персоналу;

б) інституційної та функціональної спроможності фінансового ринку:

- використовувати механізми змішаного фінансування (поєднувати пільгові міжнародні кредитні ресурси з грантовим фінансуванням, механізмами розподілу ризику, компенсувати ставки і страхувати позики);

¹⁸ Real Estate Laws and Regulations 2026. *iclg*. 2026. Jan 16. URL: <https://iclg.com/practice-areas/real-estate-laws-and-regulations/ukraine> (дата звернення: 12.05.2026).

- виконувати посередницьку роль державних банків як надійних повнофункціональних алокаторів зовнішнього проектного фінансування;
- надавати органам місцевої влади необхідну технічну допомогу (в частині підготовки проектів, фінансового моделювання, обґрунтування витрат тощо);

в) інституційної спроможності державного регулювання через:

- створення платформи ринку муніципальних запозичень на основі каталогу інвестиційних проектів з інструментарієм їх детального моніторингу;
- розробку прозорої системи моніторингу кредитоспроможності громад, що дозволить банкам використовувати верифіковані дані для скорингу й обґрунтованого визначення коефіцієнтів ризику за запозиченнями найбільш стійких муніципалітетів. За окремих умов також доцільно розглянути можливість пільгових нормативів резервування за кредитами, наданими муніципалітетам, не виходячи за межі стандартів Basel III і ключових нормативів НБУ.

Для зниження ризиків комерційних банків доцільно впроваджувати механізми розподілу ризиків через створення гарантійних фондів «покриття перших втрат» (First Loss Default Cover) за прикладом досвіду Нідерландів. Важливо, щоб такі фонди наповнювалися за рахунок ресурсів міжнародних партнерів (наприклад, у межах інструментів гарантій Ukraine Facility), що дозволить уникнути прихованого субсидювання з місцевих бюджетів і відповідатиме вимогам бюджетного законодавства України. В інструментарному аспекті позитивну роль може відіграти поєднання механізмів компенсації з інфраструктурними грантами (за прикладом програми «єОселя», як у випадку з «Укргазбанком» і ЄБРР для енергоефективності) від донорів.

Отже, в умовах наявних викликів банківське кредитування сьогодні є найбільш практичним механізмом залучення коштів для розвитку українських громад. Його потенціал значно перевищує поточні обсяги, але для його розкриття потрібні скоординовані зусилля. Удосконалення регуляторних процедур з боку держави, розвиток банківського сектору, професійної спроможності місцевих громад, а також стратегічне партнерство з МФО, здатні надати великий обсяг довгострокового ресурсу і розділити ризики, — ось ключові кроки, що дозволять перетворити муніципальні кредити на потужний інструмент для стійкої та децентралізованої відбудови України.

ВИСНОВКИ

Розвиток муніципального банківського кредитування в Україні є винятково важливим для забезпечення стійкості місцевого самоврядування та успішного повоєнного відновлення. Міжнародний досвід демонструє, що найефективніші моделі базуються на спеціалізації і консолідації зусиль муніципалітетів (як у скандинавській моделі муніципальних фінансових агенцій MFA) або на потужній державній підтримці через публічні банки розвитку (як у Франції та Нідерландах).

Для України ключовим викликом залишаються подолання законодавчих бар'єрів, пов'язаних з обмеженням низького дозволеного рівня витрат на обслуговування боргу відносно суми бюджету, і вирішення проблеми застави комунального майна. Інтеграція банківського кредиту з державними програмами та інструментами міжнародної фінансової допомоги відкриває нові перспективи для фінансування енергоефективності, транспорту і соціальної інфраструктури. Проте успіх такого підходу залежатиме від здатності банківського сектору адаптувати свої ризик-політики до специфіки муніципального сектору, а органів місцевої влади — забезпечити прозорість та ефективність управління запозиченими ресурсами.

Тільки через синергію державної підтримки, міжнародного фінансування і професійного банківського менеджменту муніципальний кредит зможе перетворитися на надійний фундамент для відбудови українських міст і громад. При цьому найбільш імовірним локомотивом такої синергії можуть стати державні банки, з огляду на їх переваги при залученні до міжнародних програм і проєктів державних компенсаційних і гарантійних механізмів.

Фінансування. Статтю підготовлено на самоініціативній, безоплатній основі.

Конфлікт інтересів. Будь-який конфлікт фінансових або особистих інтересів, який би міг вплинути на написання даної статті, відсутній.

Залучення ІІІ. При підготовці статті штучний інтелект жодним чином не залучався. Автори несуть повну відповідальність за зміст статті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Korbutiak, A., Lysenko, Zh., Sokrovol'ska, N., Oleksyn, A., Yurii, E. (2019). United territorial communities in Ukraine in the context of fiscal decentralization. *Problems and Perspectives in Management*. Vol. 17. Iss. 2. P. 217—227. [https://doi.org/10.21511/ppm.17\(2\).2019.16](https://doi.org/10.21511/ppm.17(2).2019.16)
- Письменний, В. (2021). Забезпечення самостійності місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. *Вісник соціально-економічних досліджень*. № 1 (76). С. 144—156. [https://doi.org/10.33987/vsed.1\(76\).2021.144-156](https://doi.org/10.33987/vsed.1(76).2021.144-156)
- Сідельникова, Л., Зосимчук, В. (2025). Місцеве оподаткування як інструмент забезпечення фінансової самодостатності громад. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. № 2 (21). С. 135—150. <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.135-150>
- Пелехатий, А., Патицька, Х. (2021). Стратегічні пріоритети бюджетної політики розвитку територій України в умовах реалізації стратегії регіонального розвитку. *Проблеми економіки*. 2. 86—94. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-2-86-94>
- Pasichnyi, M., Nerytaliuk, A., Poliakov, M., Obukhov, R., Khachatryan, V., Stratiichuk, V. (2025). Fiscal Capacity of Local Authorities in Ukraine and the EU Member-States. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 6(65). 176—190. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.6.65.2025.4966>
- Коляда, Т., Альохіна, О. (2024). Особливості забезпечення фінансової спроможності територіальних громад України у воєнний час. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. (13). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-13-08-03>

- Логвінов, П. (2024). Механізм функціонування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. *Економіка та суспільство*. (63). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-7>
- Ломачинська, І., Крючкова, Н. (2025). Інституційні та фінансові інструменти сталого розвитку громад: підходи до трансформації системи фінансування місцевого самоврядування. *Економіка та суспільство*. (82). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-161>
- Беновська, Л. (2022). Місцеві запозичення як інструмент розвитку територіальних громад. *Світ фінансів*. № 1 (70). С. 49—60. <https://doi.org/10.35774/sf2022.01.049>
- Коблік, І. (2024). Спільні запозичення як інструмент сталого розвитку територіальних громад в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. № 20. С. 86—93. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.86>
- Kotina, H., Stepura, M., Matviichuk, D., Maister, A. (2024). Sustainability of Local Public Finance and Regional Development: Challenges and Opportunities in Times of Crisis in Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2(55). 144—160. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4314>
- Глухова, В., Гомулко, Н. (2020). Муніципальний кредит як джерело фінансового забезпечення розвитку територіальних громад. *Modern economics*. 21. С. 45—51. [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-07)
- Mello, L., Ter-Minassian, T. (2024). Subnational investments in mitigation and adaptation to climate change: some financing and governance issues. *Public Finance and Management*. 23 (3). 113—131. <https://doi.org/10.1177/15239721241259570>
- Kahkonen, S., Gooptu, S. (Eds.) (2016). Subnational Debt Management and Restructuring: Lessons from International Experience. World Bank. <https://doi.org/10.1596/23668>
- Decressin, J., Fonteyne, W., Faruquee, H. (2007). Comparing Europe and the United States. In: Integrating Europe's Financial Markets. *IMF eLibrary*. 281 p. <https://doi.org/10.5089/9781589066236.071>
- Lentner, C., Vasa, L., Hegedűs, S. (2021). A Comparative Analysis of the Debt Dynamics of Municipalities and their Municipally Owned Corporations in the EU Member States with a Special Focus on Hungary. *Romanian Journal of European Affairs*. 21 (1). 134—153. URL: <https://ssrn.com/abstract=3991856>
- Schnitzler, J. (2018). Cooperative Municipal Lending in Sweden. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2926880>
- Chava, S., Malakar, B., Singh, M. (2024). Impact of Corporate Subsidies on Borrowing Costs of Local Governments: Evidence from Municipal Bonds. *Review of Finance*. Vol. 28. Iss. 1. P. 117—161. <https://doi.org/10.1093/rof/rfad021>

Надійшла 13.03.2026

Прорецензована 13.04.2026

Доопрацьована 12.05.2026

Підписана до друку 03.06.2026

Оприлюднена 21.09.2026

REFERENCES

- Korbutiak, A., Lysenko, Zh., Sokrovolska, N., Oleksyn, A., Yurii, E. (2019). United territorial communities in Ukraine in the context of fiscal decentralization. *Problems and Perspectives in Management*. Vol. 17. Iss. 2. P. 217—227. [https://doi.org/10.21511/ppm.17\(2\).2019.16](https://doi.org/10.21511/ppm.17(2).2019.16)

- Pysmennyi, V. (2021). Ensuring independence of local budgets under conditions of financial decentralization. *Socio-Economic Research Bulletin*. No. 1 (76). P. 144—156. [https://doi.org/10.33987/vsed.1\(76\).2021.144-156](https://doi.org/10.33987/vsed.1(76).2021.144-156) [in Ukrainian].
- Sidelnikova, L., Zosymchuk, V. (2025). Local taxation as an instrument for ensuring financial self-sufficiency of communities. *The Actual Problems of Regional Economy Development*. No. 2 (21). P. 135—150. <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.135-150> [in Ukrainian].
- Pelekhaty, A., Patytska, K. (2021). Strategic Priorities of the Budget Policy on Ukraine's Territorial Development in the Context of Implementing the Regional Development Strategy. *The Problems of Economy*. 2. 86—94. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-2-86-94> [in Ukrainian].
- Pasichnyi, M., Nepytyaliuk, A., Poliakov, M., Obukhov, R., Khachatryan, V., Stratiichuk, V. (2025). Fiscal Capacity of Local Authorities in Ukraine and the EU Member-States. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 6(65). 176—190. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.65.2025.4966>
- Koliada, T., Alokchina, O. (2024). Features of Providing the Financial Capacity of the Territorial Communities of Ukraine During the War. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*. (13). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-13-08-03> [in Ukrainian].
- Logvinov, P. (2024). Mechanism of functioning of local budgets in conditions of financial decentralization. *Economy and Society*. (63). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-7> [in Ukrainian].
- Lomachynska, I., Kriuchkova, N. (2025). Institutional and financial tools for sustainable community development: approaches to transforming the local government financing system. *Economy and Society*. (82). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-161> [in Ukrainian].
- Benovska, L. (2022). Local borrowing as a tool for the development of territorial communities. *World of Finance*. No. 1 (70). P. 49—60. <https://doi.org/10.35774/sf2022.01.049> [in Ukrainian].
- Koblyk, I. (2024). Collective borrowings as a tool for sustainable development of territorial communities in Ukraine. *Investments: Practice and Experience*. No. 20. P. 86—93. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.86> [in Ukrainian].
- Kotina, H., Stepura, M., Matviichuk, D., Maister, A. (2024). Sustainability of Local Public Finance and Regional Development: Challenges and Opportunities in Times of Crisis in Ukraine. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2(55). 144—160. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4314>
- Hlukhova, V., Homulko, N. (2020). Municipal credit as a source of financial support for the development of territorial communities. *Modern economics*. 21. 45—51. [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-07) [in Ukrainian].
- Mello, L., Ter-Minassian, T. (2024). Subnational investments in mitigation and adaptation to climate change: some financing and governance issues. *Public Finance and Management*. 23 (3). 113—131. <https://doi.org/10.1177/15239721241259570>
- Kahkonen, S., Gooptu, S. (Eds.) (2016). Subnational Debt Management and Restructuring: Lessons from International Experience. World Bank. <https://doi.org/10.1596/23668>
- Decressin, J., Fonteyne, W., Faruquee, H. (2007). Comparing Europe and the United States. In: Integrating Europe's Financial Markets. 281 p. IMF eLibrary. <https://doi.org/10.5089/9781589066236.071>

- Lentner, C., Vasa, L., Hegedűs, S. (2021). A Comparative Analysis of the Debt Dynamics of Municipalities and their Municipally Owned Corporations in the EU Member States with a Special Focus on Hungary. *Romanian Journal of European Affairs*. 21 (1). 134—153. URL: <https://ssrn.com/abstract=3991856>
- Schnitzler, J. (2018). Cooperative Municipal Lending in Sweden. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2926880>
- Chava, S., Malakar, B., Singh, M. (2024). Impact of Corporate Subsidies on Borrowing Costs of Local Governments: Evidence from Municipal Bonds. *Review of Finance*. Vol. 28. Iss. 1. P. 117—161. <https://doi.org/10.1093/rof/rfad021>

Received on March 13, 2026

Reviewed on April 13, 2026

Revised on May 12, 2026

Signed for printing on June 3, 2026

Published on September 21, 2026

Yevhen Bublyk, Dr. Sci. (Econ.), Senior Research Fellow,
Head of the Department of Monetary and Credit Relations
Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine
26, Panasa Myrnoho St., 01011, Kyiv, Ukraine
Yevhen Miachyn, Director of the Corporate Business Development
and Support Department
JSC Oschadbank
Vitalii Provolotskyi, Head of the Sales Division
of the Municipalities and Utilities Sector Department
JSB UKRGASBANK

MUNICIPAL BANK CREDIT IN UKRAINE: LIMITATIONS AND PROSPECTS

Municipal bank lending as a tool for financing territorial communities in the context of war challenges and considerable post-war recovery needs is studied. Given the limited development of the domestic municipal securities market in Ukraine, bank credit is gradually becoming one of the key mechanisms for mobilizing investment resources for the implementation of infrastructure, energy, transport and social projects at the local level. Systemic barriers to the development of this segment of the financial market in Ukraine are identified and its prospects are substantiated.

By means of theoretical generalization, comparative and statistical economic analysis, the current state of the municipal borrowing market in 2017—2025 is assessed, and Ukrainian experience is compared with international models. The Scandinavian model of municipal funding agencies, the French model of a public development bank and the Dutch approach to lending to local governments are analyzed. High market concentration, the key role of state banks as the main allocators of credit resources and the significant influence of international financial institutions in the segment of long-term concessional financing are identified.

The main institutional and regulatory constraints on market development are identified, in particular high interest rates, currency risks, the complexity of the collateral mechanism, restrictions in budget legislation and insufficient professional capacity of

certain communities. The advisability of developing blended financing mechanisms, guarantee funds for risk coverage, digital platforms for public investment management and strengthening the role of state banks in the implementation of municipal recovery projects is substantiated.

Institutional transformations of the market in the period 2017—2025 are considered. Conceptual recommendations for improving state policy and implementing risk sharing mechanisms are formulated. The use of “first loss coverage” instruments with the participation of international donors under the Ukraine Facility is proposed. It is argued that, despite the current priority of grant aid, bank credit should become the foundation for long-term investment in municipal infrastructure and energy efficiency.

Keywords: *municipal finance; bank lending; insurance; public investment; international financial institutions; local borrowing; post-war recovery.*